

ORGANISATIE WERKT VISIE UIT 2003 VERDER UIT

Staatsbosbeheer pleit voor nieuwe rivierarmen

Staatsbosbeheer pleit voor 'bergende stroming' door middel van nieuwe rivierarmen. In de uitwerking van haar uit 2003 daterende visie op het Nederlandse rivierengebied noemt Staatsbosbeheer dit hét instrument dat naar haar mening deze visie structureel verwezenlijkt. Als beheerder van grote natuuroppervlakten in het rivierengebied ontwikkelde Staatsbosbeheer destijds 'Lonkend Rivierenland'. De visie was onder meer gebaseerd op natuurlijke veiligheid. Staatsbosbeheer presenteerde op 21 april jl. de uitwerking van de visie, 'Lonkend Rivierenland - klaar voor de toekomst'.

Staatsbosbeheer wil met de uitwerking van haar visie concreet bijdragen aan een goede oplossing voor de doelstellingen van de Planologische Kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier. Deze zijn: het verbeteren van de bescherming tegen overstromingen en het vergroten van de ruimtelijke kwaliteit in het rivierengebied. 'Bergende stroming' wordt door Staatsbosbeheer gezien als een natuurlijke en zelfwerkzame oplossing voor de langere termijn. Het uitwerkingsplan bevat een compleet maatregelenpakket voor de opvang van de piekafvoeren die in de toekomst worden verwacht en bestaat uit twee stappen: tot 2015 binnendijkse maatregelen, vanaf 2015 maatregelen op maat. Als alle maatregelen uitgevoerd worden, kan de Rijn bij Lobith volgens Staatsbosbeheer uiteindelijk een afvoer aan van 18.000 kubieke meter per seconde. De organisatie pleit ervoor de binnendijkse maatregelen zo snel mogelijk te nemen, nu hiervoor nog de ruimte bestaat.

Binnendijkse maatregelen

De belangrijkste binnendijkse maatregel

is een zogeheten bergende stroming in het bovenrivierengebied (Rijnstrangen en de Lingewaarden). Hierdoor worden delen van de Waal, de IJssel en het Pannerdens Kanaal aanzienlijk ontlast. Ook het veiligheidsprobleem in het Knooppunt Arnhem-Nijmegen wordt hiermee opgelost. Bovendien past de oplossing in de ideeën die in de regio zelf al leven (zie H₂O nr. 9 uit 2004, pag. 6).

Om vlotte doorstroming in het benedenrivierengebied te realiseren, moet de Biesbosch twee keer zo groot worden, vindt Staatsbosbeheer. Hierdoor verbetert de doorstroming in de Merwede en wordt een nieuwe rivier, door het land van Heusden en Altena, overbodig. Staatsbosbeheer omarmt het idee van de boeren in de Overdiepsche Polder om hun boerderijen op terpen te bouwen. Door een deel van het rivierwater uit het benedenrivierengebied via het Volkerak-Zoommeer af te voeren, worden de Nieuwe Waterweg en het Haringvliet ontlast. Een nieuwe riviertak tussen Veessen en Wapenveld moet voor een vlottere doorstroming zorgen van de IJssel naar het IJsselmeer.

De aanleg van bypasses rond stedelijke knelpunten, zoals bijvoorbeeld de flesschalen bij Zutphen en Deventer, bieden volgens Staatsbosbeheer ruimte voor natuurontwikkeling en voor 'rivierbestendige vormen van wonen op de hoge oeverwallen en op de nieuwe dijken.' Bij Gorinchem kan de waterstand verlaagd worden door verruiming van het rivierbed en het verwijderen van obstakels.

Verbreiding van de rivier door middel van dijkverleggingen kan de afvoercapaciteit van de Midden-Waal op korte termijn structureel vergroten.

Tot slot wil Staatsbosbeheer in deze eerste stap door middel van regionale waterberging de zijdelingse toestroom van water naar de rivieren verminderen met 25 tot 50 procent.

Langetermijnoplossingen

Na 2015 ziet Staatsbosbeheer twee mogelijkheden tot verruiming van de rivierbedden met het oog op de lange termijn: een ruimere bedding en 'bergende stroming' met tijdelijke waterberging én 'bergende stroming' over langere trajecten. De eerste mogelijkheid vraagt maatwerk in de uiterwaarden, zoals uiterwaardverlaging, de aanleg van nevengeulen, kribverlaging en het verwijderen van zomerkaden. Hiervoor is geen extra binnendijkse ruimte nodig. Deze maatregelen zijn bijvoorbeeld mogelijk langs de IJssel. Het gaat hier om gronden van Staatsbosbeheer, waar een deel van de voorgestelde maatregelen al in uitvoering is.

'Bergende stroming' langs het hele Waaltraject noemt Staatsbosbeheer zelf een robuuste maatregel, die meer zekerheid en meer mogelijkheden biedt om de ecologische waarde van het gebied te verbeteren. Het nadeel van dit alternatief is dat er veel meer binnendijkse maatregelen voor nodig zijn. Uit nieuw onderzoek moet blijken welke van de twee maatregelen het beste is voor het gebied benedenstrooms.

Uitvoering van de maatregelen in de Rijnstrangen, de Lingewaarden, de Biesbosch en langs de IJssel versterken de natuur in de Gelderse Poort, de Veluwe en de Biesbosch, zegt Staatsbosbeheer. Door in het Volkerak-Zoommeer het herstel van het estuarium te combineren met een betere doorstroming van de rivier, verbetert daar de kwaliteit van het oppervlaktewater. 'Veiligheid kan zo samengaan met de verbetering van de waterkwaliteit en ecologisch herstel.' ◀

De Gelderse Poort (foto: Staatsbosbeheer).

